



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mědíčka a soudkyň JUDr. Ireny Ondruszové a JUDr. Jany Sedlářové ve věci

žalobkyň: a) Mgr. [jméno] [příjmení], [datum narození],
bytem [adresa], [část obce],
b) Mgr. [jméno] [příjmení], [datum narození],
bytem [adresa], [část obce],
c) [jméno] [příjmení], [datum narození],
bytem [adresa], [část obce],
všechny zastoupené Mgr. [jméno] [příjmení], advokátem
sídlem [adresa], [část obce],

za účasti: Česká republika – Státní pozemkový úřad, IČO 01312774,
sídlem [adresa], [část obce],
zastoupená doc. JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D., LL.M., advokátem
sídlem [adresa],

o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí, o nahrazení rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Rakovník, ze dne 15. června 2021, č.j. V-2038/2021-212-12, o odvolání účastníka proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. ledna 2022, č.j. 79C 41/2021-131,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.

- II. Účastník povinen zaplatit žalobkyním na náhradu nákladů odvolacího řízení 20.182,80 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. [jméno] [příjmení], advokáta.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně povolil vklad vlastnického práva k pozemkům parc. č. 11/1 v k. ú. [obec] nad Berounkou, parc. č. 64/4 v k. ú. [obec], a parc. č. 556/61 a 556/62 v k. ú. [obec], ve stanoveném spoluvlastnickém poměru (výrok I.), zrušil rozhodnutí správního orgánu (výrok II.) a zavázal účastníka k povinnosti zaplatit žalobkyním náhradu nákladů řízení (výrok III.). V odůvodnění uvedl, že okamžikem nabytí vlastnického práva k nemovitosti na základě rozhodnutí soudu o nahrazení projevu vůle mezi osobou oprávněnou a SPÚ podle zákona o půdě je den právní moci rozhodnutí soudu. Odkaz správního orgánu na nález Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp.zn. III. ÚS 3804/19, není opodstatněný, neboť tento nález byl překonán nálezem Ústavního soudu ze dne 25.10.2021, sp.zn. II. ÚS 1778/21, vycházejícím ze stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 12.10.2021, sp. zn. Pl ÚS-st. 54/21. Pokud tedy katastrální úřad zkoumal podmínky pro povolení vkladu vlastnického práva k předmětným nemovitostem podle § 17 odst. 1 zák. č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (dále jen, „ZKN“), pak nepostupoval správně. Požadavek katastrálního úřadu zveřejnit předmětný rozsudek v registru smluv je v daném případě zcela nepřijatelným, neboť rozsudky o nahrazení projevu vůle jsou autoritativním rozhodnutím soudu jakožto orgánu soudní moci, na které zák. č. 340/2015 Sb., o registru smluv, nedopadá, když správnost, transparentnost či zákonnost soudních rozhodnutí je zajištěna zcela jinými prostředky ochrany. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o.s.ř.

2. Proti tomuto rozsudku podal účastník včasné odvolání, v němž soudu prvního stupně především vytýkal, že věc nesprávně právně posoudil. Rozsudek nahrazující projev vůle je rozsudkem podle § 161 odst. 3 o.s.ř., přičemž sám o sobě nemůže založit vlastnické právo k nemovitostem; vkladovým titulem tak je v takovém případě smlouva. Poukázal v této souvislosti na nález Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp.zn. III. ÚS 3804/19. K překonání tohoto nálezu nedošlo, neboť Ústavní soud se ve stanovisku ze dne 12.10.2021, sp. zn. Pl ÚS-st. 54/21, povahou rozsudku nahrazujícího projev vůle nezabýval, proto účastník soudu prvního stupně rovněž vytýkal, že uvedený nález nerespektoval. Ohledně nálezu Ústavního soudu ze dne 25.10.2021, sp.zn. II. ÚS 1778/21, účastník poukázal na připojený dissent, jenž svědčí tomu, že právní názor vyslovený v nálezu ze dne 5.1.2021, sp.zn. III. ÚS 3804/19, není ojedinělý. Zdůraznil dále, že závěr Nejvyššího soudu vyslovený v rozsudku ze dne 28.4.2021, sp.zn. 28Cdo 979/2021, že rozsudek o nahrazení projevu vůle sám o sobě konstituuje vlastnické právo k nemovitosti, byl v dissentu ke stanovisku ze dne 12.10.2021, sp. zn. Pl ÚS-st. 54/21, shledán nesprávným. Jediný správný výklad této problematiky je tak obsažen pouze v nálezu Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp.zn. III. ÚS 3804/19. Podle názoru účastníka bylo nutné předmětnou smlouvu o bezúplatném převodu pozemků zveřejnit podle zák. č. 340/2015 Sb., o registru smluv. Účastník proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žaloba bude zamítnuta, případně aby tento rozsudek zrušil a vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

3. Žalobkyně se k podanému odvolání vyjádřily tak, že napadený rozsudek považují za věcně správný a navrhly jeho potvrzení. Poukázaly na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.6.2016, sp.zn. 21Cdo 2669/2015, ze dne 3.8.2015, sp.zn. 28Cdo 799/2015, ze dne 28.4.2021, sp.zn. 28Cdo 979/2021,

a ze dne 16.11.2021, sp.zn. 28Cdo 3088/2021. Argumentace účastníka nálezem Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp.zn. II. ÚS 3804/19, je s touto judikaturou zásadně v rozporu. Předmětem řízení, jehož se tento nález týkal, bylo rozhodnutí soudu o nahrazení projevu vůle uzavřít smlouvu o bezúplatném převodu náhradního pozemku, který však nebyl pro převod vhodný jako celek. Vhodná k převodu byla jen jeho část oddělená na základě geometrického plánu. Situace řešená v případě žalobkyně je však skutkově zcela odlišná, když nemovitosti, k nimž se žalobkyně domáhaly zápisu vlastnického práva do katastru nemovitostí, byly do vlastnictví žalobkyně převedeny v celé

své výměře bez nutnosti oddělování geometrickým plánem. Obecným soudům je umožněno v situacích, kdy dojdou k závěru, že je nutno rozhodnutí Ústavního soudu revidovat, nereflektovat bezmezně právní názory stanovené Ústavním soudem a rozhodovat odlišně od původního názoru Ústavního soudu; tento názor byl Ústavním soudem formulován v nálezu ze dne 13.11.2007, sp.zn. IV. ÚS 301/05-2. Nadto byl nálezn Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp.zn. II. ÚS 3804/19, překonán nálezn ze dne 25.10.2021, sp.zn. II. ÚS 1778/21, vycházejícím ze stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 12.10.2021, sp. zn. Pl ÚS-st. 54/21. Účelem zák. č. 340/2015 Sb., o registru smluv, je zajištění transparentnosti a odpovědného nakládání s veřejnými prostředky osobami, které za veřejné subjekty uzavírají smlouvy autonomně bez odpovídající kontroly. V předmětném případě je však s majetkem státu nakládáno autoritativním rozhodnutím soudu jako orgánu soudní moci a je nesmyslné vycházet z předpokladu, že stát prostřednictvím soudních orgánů vydává rozhodnutí, kterým by bylo s majetkem státu nakládáno netransparentně či nezodpovědně. Je tak již se své podstaty zcela v rozporu s účelem uvedeného zákona vyžadovat zveřejnění rozsudku o nahrazení projevu v registru smluv. Aplikace tohoto zákona na rozsudky by byla zjevně absurdní i z toho důvodu, že podle § 7 odst. 1 zmíněného zákona platí, že nebyla-li smlouva, která musí být uveřejněna v registru smluv, uveřejněna ani do tří měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, je zrušena od počátku. Postup podle tohoto ustanovení by znamenal, že všechny rozsudky o nahrazení projevu vůle, které nabyly právní moci od účinnosti uvedeného ustanovení (tj. od 1.7.2017) a nebyly zveřejněny v registru smluv, by byly zrušeny od počátku. Takový výklad by rovněž způsobil obrovské množství soudních sporů o určení vlastnictví. Žalobkyně proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil.

4. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo i z důvodů, které nebyly v odvolání výslovně uplatněny (§ 212, § 212a odst. 2, 3 a 5 a § 205 odst. 2 o.s.ř.), přihlížel k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a poté dospěl k závěru, aniž by shledal potřebu dokazování opakovat či doplňovat, že odvolání není důvodné.

5. Podle § 17 odst. 4 ZKN jde-li o rozhodnutí soudu, zkoumá katastrální úřad splnění podmínek jen podle odstavce 2 písm. a/ a dále, zda je toto rozhodnutí závazné i pro osoby, v jejichž prospěch je právo v katastru dosud zapsáno.

6. Podle § 17 odst. 2 písm. a/ ZKN pokud je vkladová listina veřejnou listinou, katastrální úřad zkoumá, zda splňuje náležitosti listiny pro zápis do katastru.

7. Podstatou řízení podle části páté o.s.ř. o žalobě ve věci, o níž bylo rozhodnuto správním orgánem, je nové projednání sporu nebo jiné právní věci v oblasti soukromého práva u soudu spojené s posouzením správnosti rozhodnutí správního orgánu (§ 250i o.s.ř.), nikoli přezkum zákonnosti rozhodnutí správního orgánu, a případné vydání nového rozhodnutí ve věci, dospěje-li soud k jiným právním nebo skutkovým závěrům než správní orgán. Jedná se o řízení ve věci samé v oblasti soukromého práva, o níž již bylo (pouze jako výjimka z pravidla) dříve rozhodnuto správním orgánem. Projednání věci před soudem tak navazuje na řízení před správním orgánem, a zaručuje, že spor nebo jiná právní věc budou soudem definitivně projednány a rozhodnuty, aniž by věc mohla být vrácena správnímu orgánu k novému projednání a rozhodnutí. Věc je soudem znovu v celém rozsahu projednána a posouzena jak po stránce skutkové, tak právní, přičemž soud není v tomto řízení vázán ani skutkovým stavem, jak byl v předchozím správním řízení zjištěn správním orgánem, ani jeho právním hodnocením věci. Proto zásadně platí, že pro rozhodnutí vydané v řízení podle části páté o.s.ř. je rozhodující stav (včetně právní úpravy) v době jeho vyhlášení (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 30.6.2015, sp.zn. II. ÚS 1135/14).

8. Řízení o návrhu na povolení vkladu práva do katastru nemovitostí je charakteristické tím, že návrh na vklad je posuzován pouze na základě přiložených listin, a to co do skutečností a důvodů v katastrálním zákoně výslovně uvedených, tedy v případě veřejné listiny podle § 17 odst. 4 ZKN; navíc jde-li o rozhodnutí soudu, zkoumá katastrální úřad pouze to, zda tato listina splňuje

náležitosti listiny pro zápis do katastru, tedy posuzuje ji pouze z formálního hlediska. Zároveň platí, že všechny rozhodné skutečnosti jsou zkoumány k okamžiku podání návrhu na vklad, což odpovídá tomu, že právní účinky vkladu se váží zpětně k okamžiku, kdy návrh na vklad došel katastrálnímu úřadu (§ 10 ZKN).

9. Odvolací soud v této věci považuje dokazování provedené soudem prvního stupně za dostatečné a skutková zjištění učiněná soudem prvního stupně považuje za úplná, proto na napadený rozsudek v tomto směru odkazuje.

10. Z obsahu spisu se podává, že vklad vlastnického práva měl být povolen na základě rozsudku Okresního soudu v Rakovníku ze dne 15.9.2020, č.j. 3C 149/2018-544, kterým bylo rozhodnuto o nahrazení projevu vůle státu (České republiky – Státního pozemkového úřadu) uzavřít smlouvu o bezúplatném převodu (mimo jiné) pozemků parc. č. 11/1 v k. ú. [obec] nad Berounkou, parc. č. 64/4 v k. ú. [obec], a parc. č. 556/61 a 556/62 v k. ú. [obec], v příslušných spoluvlastnických podílech. Tento rozsudek byl potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 25.2.2021, č.j. 28Co 26/2021 -685, a právní moci nabyl dne 7.4.2021. Tento rozsudek tak byl vkladovou listinou, na jejímž základě byl dne 1.6.2021 podán návrh na povolení vkladu do katastru nemovitostí, v němž bylo katastrálnímu úřadu sděleno, že dne 31.5.2021 byla uzavřena smlouva o převodu předmětných pozemků, která byla dne 1. 6. 2021 zveřejněna v registru smluv. Katastrální úřad rozhodnutím ze dne 15.6.2021, č.j. V-2038/2021-212-12, tento návrh zamítl, přičemž vkladovou listinu (rozsudek Okresního soudu v Rakovníku ze dne 15.9.2020, č.j. 3C 149/2018-544) zkoumal podle § 17 odst. 1 písm. b/ ZKN a dospěl k závěru, že ke dni podání návrhu na povolení vkladu vlastnického práva nebyla smlouva o bezúplatném převodu předmětných nemovitostí, která vznikla právní mocí uvedeného rozsudku, zveřejněna podle zák. č. 340/2015 Sb., o registru smluv, proto nenabyla účinnosti.

11. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že správní orgán návrh na povolení vkladu vlastnického práva k předmětným pozemkům zamítl nesprávně. Nelze však říci, že by nálezem Ústavního soudu ze dne 25.10.2021, sp.zn. II. ÚS 1778/21, byl zcela překonán nález Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp.zn. II. ÚS 3804/19. Taktomu vsutku není, neboť nález ze dne 25.10.2021 se nezabývá účinky rozsudku o nahrazení projevu vůle, nýbrž se (zjednodušeně řečeno) zabýval pouze otázkou, zda mohou být vydány náhradní pozemky vzniklé na základě geometrického plánu, jenž je pak součástí příslušného rozsudku. Jestliže tedy soud prvního stupně napadený rozsudek opřel o skutečnost, že nález Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp.zn. II. ÚS 3804/19, byl překonán, pak nejde o názor správný. Naproti tomu je správný názor soudu prvního stupně, že je-li vkladovou listinou rozsudek, tedy listina veřejná, lze tuto listinu zkoumat pouze potud, splňuje-li náležitosti listiny pro zápis do katastru a dále, zda je toto rozhodnutí závazné i pro osoby, v jejichž prospěch je právo v katastru dosud zapsáno (tedy nikoliv podle § 17 odst. 1 ZKN, nýbrž podle § 17 odst. 4 ZKN); žádné jiné skutečnosti tak není katastrální úřad oprávněn zkoumat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.3.2020, sp.zn. 24Cdo 1794/2019). Katastrální úřad a potažmo i soud v řízení podle části páté o.s.ř. pak listinu, na jejímž základě má být vklad povolen, zkoumá nikoliv z hlediska platnosti právního jednání jako takového, ale pouze z hlediska jeho formy, určitosti a srozumitelnosti smluvního projevu, smluvní volnosti a oprávnění účastníků nakládat s předmětem smlouvy; jiné skutečnosti, které by případně mohly způsobit neplatnost smlouvy, katastrální úřad (a stejně tak i soud v řízení podle části páté o.s.ř.) není oprávněn v řízení o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí zkoumat (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21.8.2019, sp.zn. 24Cdo 3293/2018, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.11.2012, sp.zn. 21Cdo 3945/2011). Z uvedeného plyne, že otázkou, zda byl rozsudek Okresního soudu v Rakovníku ze dne 15.9.2020, č.j. 3C 149/2018-544, resp. smlouva o bezúplatném převodu předmětných pozemků ve výroku tohoto rozsudku obsažená, zveřejněna v registru smluv podle zák. č. 340/2015 Sb., o registru smluv, nebylo namístě se vůbec zabývat.

12. Pravomocný rozsudek Okresního soudu v Rakovníku ze dne 15.9.2020, č.j. 3C 149/2018-544, obsahuje přesné znění smlouvy o bezúplatném převodu s nepochybným uvedením všech

dotčených pozemků, jakož i výši spoluvlastnických podílů, v nichž ta která žalobkyně předmětné pozemky nabyla. Je tedy zřejmé, že tato (veřejná) listina je vkladu schopná, neboť obsahuje všechny podstatné náležitosti.

13. Účastnicemi řízení o nahrazení projevu vůle vedeného Okresním soudem v Rakovníku pod sp.zn. 3C 149/2018 byly žalobkyně i Česká republika – Státní pozemkový úřad, je proto nepochybné, že posléze vydaný rozsudek ze dne 15.9.2020, č.j. 3C 149/2018-544, se na všechny účastníky tohoto (vkladového) řízení vztahuje.

14. Po zhodnocení všech uvedených skutečností odvolací soud napadený rozsudek podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil.

15. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a v odvolacím řízení procesně zcela úspěšným žalobkyním byly přiznány náklady v celkové výši 20.182,80 Kč za 2 úkony právní služby (písemné vyjádření k odvolání a účast na jednání odvolacího soudu) podle § 9 odst. 4 písm. d/ a § 11 odst. 1 písm. d/ a g/ vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, snížené podle § 12 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, po 2.480 Kč, 6 náhrad hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 cit. vyhl. a náhradu DPH. Procesně neúspěšný účastník je povinen plnit do platebního místa podle § 149 odst. 1 o.s.ř. ve lhůtě podle § 160 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné za podmínek uvedených v § 237 o.s.ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně. O přípustnosti dovolání rozhoduje podle § 239 o.s.ř. pouze dovolací soud.

Praha 26. května 2022

JUDr. Michal Mědílek
předseda senátu